

LEMPÄÄLÄ MOTTINEN

Päivi Kankkunen 1999 *2000*

esihistoriallisen ja historiallisen
muinaisjäännösalueen koekaivaus

Arkistotietoja

Lempäälä Mottinen

Esihistoriallisen ja historiallisen muinaisjäännösalueen koekaivaus

Kunta: Lempäälä

Kylä: Lempainen

Kohde: Mottinen (1994 Tampereen museot inv.nro 23)

Tila: Mottinen, Rno 3:13, omistaja Sakari ja Tuovi Tapolan perikunta

Sijainti: Lempäälän kirkosta noin 900 m itään

Peruskartta: 2123 07 LEMPÄÄLÄ

Koordinaatit: x = 6800 30-82, y = 2487 50-72, z = 84-90 m mpy

Aiemmat tutkimukset ja löydöt: 1994 Marja Sipilä, inventointi, KM 28852

1997 Päivi Kankkunen, koekaivaus, KM 30372

1998 Vesa Laulumaa, koekaivaus, KM 30974

1999 Päivi Kankkunen, koekaivaus, KM 31641

2000 Päivi Kankkunen, koekaivaus, ei löytöjä

tähän kertomukseen liittyvät: diat 44137-38

negatiivit 117054-58

yleiskartta sivulla xx

Kesän 2000 kenttätyöt

Kesän 2000 kenttäkaudella saatiin päätökseen vuonna 1997 aloitettu työ Mottisen tilan muinaisjäännösalueen rajojen selvittämiseksi. Viimeksi tutkittiin alueen aivan pohjoisin osa sekä keskivaiheilla oleva peltoalueen korkein kohta, lähinnä sen järvenpuoleinen sivu. Näillä alueilla oli havaittu vuonna 1999 pintapoiminnassa löytöjä.

Peltoalueen keskivaiheilla koeojia oli neljä. Ne olivat noin metrin leveitä ja 40 m pitkiä. Koeojista otettiin kaivinkoneella kyntökerros pois, jonka jälkeen tarkastettiin pohjia lapi-
oilla ja pelkoilla. Löytöinä saatiin muutama nykyaikainen esinekappale, joita ei luetteloitu.

Pohjoisimman peltosaarekkeen eteläpuolelle kaivettiin samoin neljä metrin levyistä ja 40 m pitkää koeojaa. Tältä alueelta ei tullut löytöjä. Pohjoisimpaan peltosaarekkeeseen kaivettiin kolme neliömetrin suuruista koekuoppaa, jotka niin ikään olivat löydöttömiä.

Koekaivauksella toimi piirtäjänä FK Petteri Pietiläinen, tutkimusavustajana fil.yo Anu Lempiäinen ja koekaivausryhmä I:n omina kaivajina fil.yo Hanna Palonen, Wesa Perttola ja Jaana Huikko. Koekaivauksen johti allekirjoittanut.

Helsingissä, 16.10. 2000

Päivi Kankkunen

Lempäälän Mottisen esihistoriallinen ja historiallinen muinaisjäännösalue – yhteenve-to tutkimuksista vuosina 1997-2000

Mottisen muinaisjäännösalueen kaakkoispuolella on Ahtialanjärven ja Havaslahden vedet yhdistävä Lempoistenvuolle, jonka kautta Längelmäveden ja Vanajaveden reittien vedet virtaavat Kuokkalan koskiin ja siitä Kirkkojärveen ja edelleen Vesilahdelle. Koskia alettiin perata 1800-luvun alussa ja siitä lähtien vedenpinta on laskenut – se lienee ollut alun perin noin 83-84 m mpy. Mottisen samoin kuin vuolteen itäpuolella sijaitsevan Vaihmalanharjun topografia on siis muuttunut melkoisesti. Historiallisella ajalla Mottisen talon lähistöllä on sijainnut kyläkeskus ja nykyisen päärakennuksen pohjoispuolella on ollut useampia rakennuksia. Kyseistä aluetta on nimetty Nikkilänmäeksi

Lempäälän Mottisen ja Lempoisten muinaisjäännösalueita erottaa nykyisin Valkeakoski – tie. Alueet liittyvät toisiinsa ja muodostavat voimakkaan rautakautisen – ja myöhemmän asutuskeskuksen. Lempoisten alueelta on löydetty merkkejä rautakautisesta ruumis- ja polttokalmistosta sekä myöhemmästä asutuksesta. Heti Lempoistenvuolteen itärannalla on Vaihmalanharjun muinaisjäännösalue, jossa on 1900-luvun alussa tehdyissä tietöissä havaittu jäänteitä voimakkaasta rautakautisesta asutustaajamasta.

Tampereen museoiden Lempäälän inventoinnissa vuonna 1994 Mottisen alueelta löytyi rautakautinen polttokenttäkalmisto sekä viitteitä rautakautisesta ja kivikautisesta asuinpaikasta. Maanomistajan otettua yhteyttä Museovirastoon maankäytön tulevista mahdollisuuksista rakentamiseen liittyen aloitettiin Mottisen alueen koekaivaukset 1997 päämääränä muinaisjäännösalueen rajojen selvittäminen. Tutkimuksia jatkettiin seuraavina kesinä kahden viikon jaksoissa kerrallaan ja ne saatiin päätökseen kesällä 2000.

Peltoalueilla käytettiin kyntökerroksen poistamiseen kaivinkonetta, siellä missä oli rikkomaton maanpinta kaivettiin neliömetrin suuruisia koekuoppia. Alueen maaperä on pääosin hienoa hietaa tai hiesua. Pienten kohoumien päällä on kuitenkin moreenia ja tilan lounaisosan lävitse kulkee hienon hiekan juoni.

Mottisen alueella todettiin vuosina 1997-2000 suoritettujen koekaivausten tuloksena toinen rautakautinen polttokenttäkalmisto sekä toistaiseksi tarkemmin ajoittamattomia asuinpaikkajäänteitä polttokenttäkalmistoista läntisimmän yhteydestä. Löytöinä on saatu ns. rautakautistyyppisiä saviastian palasia, palanutta luuta, upokkaan kappaleita, kuonaa, liitupiipun kappaleita, kvartsi- ja piimateriaalia sekä joitakin metalliesineen kappaleita. Muinaisjäännöskokonaisuus on merkitty sivulla olevaan karttaan.

Negatiiviluettelo: 117054 Mottisen tilan pohjoispääty, taustalla koeojat, kuvattu riihisäärekkeesta, etelästä, 117055-57 Mottisen tilan eteläosaa, vasemmalla nuorisoseuran talo ja vasemmassa reunassa näkyvän tumman aitan edessä kuppikivi porraskivenä, keskellä peltoaarekkeen takaisella kukkulalla polttokenttäkalmisto, jonka vieressä oikealla ajoittamattomia, mutta mahdollisesti esihistoriallisia rakenteita, vasemmassa reunassa Mottisen niemen juuressa polttokenttäkalmisto, kuvattu peltoaukean keskivaiheilta, pohjoisesta, 117058 Mottisen tilan keski- ja eteläosaa, oikealla ns. talo, kuvattu pohjoisesta.

Dialuettelo: 44137 Mottisen alueen pohjoisintaosaa, kuvattu koillisesta, 44138 Mottisen tilan keski- ja eteläosaa, oikealla ns. talo, kuvattu pohjoisimmasta peltoaarekkeesta, pohjoisesta.

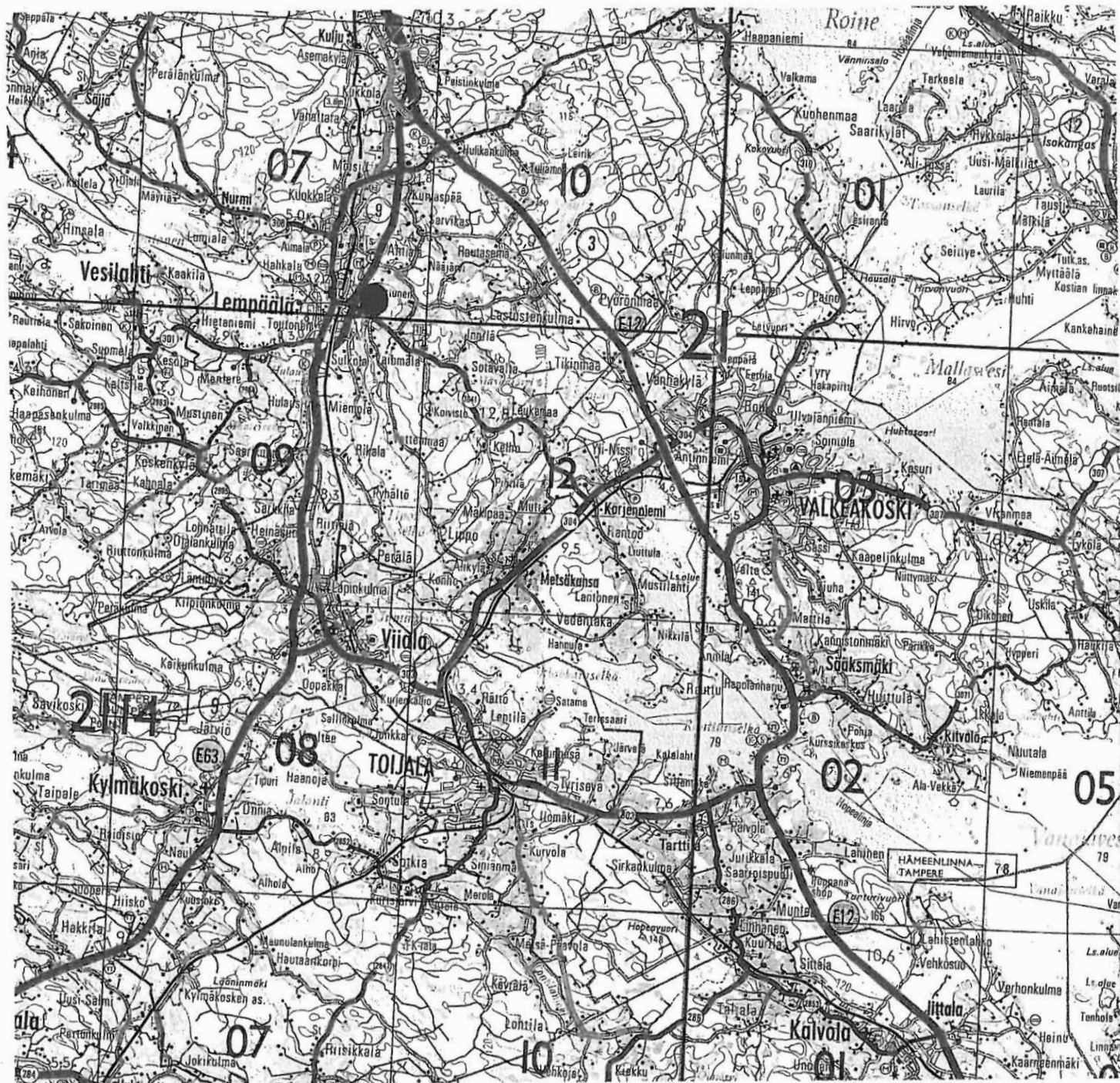
LEMPÄÄLÄ MOTTINEN

Päivi Kankkunen 1999

ote tiekartasta GT 4

kohde merkitty

punaisella

LEMPÄÄLÄ MOTTINEN

Päivi Kankkunen 1999

ote peruskartasta 2123 07 LEMPÄÄLÄ

koordinaatit: x = 6800 30-82, y = 2487 50-72, z = 84-90 m mpy

kohde on merkitty punaisella

F. 117055-57 Mottisen tilan eteläosaa, vas. ns-talo ja vasemmalla nurussa näkyvän tumman aitan edessä kuppikivi porrasakiverä, kiveillä peltosaarekkeen takaisella kukkulalla pottokeräkaluuninto, josta vieressä oikealla ajettamatonä, mutta mahd. eihistoriallisia rakenteita; vasemmalla teurassa Mottisen niemen juressa pottokeräkaluuninto, kvattu peltosaarekkeen keskivaiheilta, pohjoisesta

F. 117054 Mottisen tilan pohjoispääty taustalla kivet kvattu nihi saarekkeesta etelästä

F. 117058 Mottisen tilan keski- ja eteläosaa, oike. ns-talo kvattu pohjoisimmasta peltosaarekkeesta, pohjoisesta

LEMPÄÄLÄ MOTTINEN
Päivi Kankkunen 2000

YLEISKARTTA
pohjakarttana kaavoituksen pohjakartta
mk 1:2000
piirt. Petteri Pietiläinen

- ■ kaivettu alue
○ 14 rajapyykki, nro

